

[Indenrigsministeren.]

bliver at gennemføre en omlægning af byrdefordelingen og opgavefordelingen mellem stat og kommuner og mellem kommunerne indbyrdes. Vi har mere end et halvt hundrede tilskudsordninger mellem stat og kommuner, hvoraf naturligvis det meget store flertal umiddelbart måtte kunne ophæves, uden at dette havde nogen som helst påviselig indflydelse på de pågældende kommuners økonomi. Men på de afgørende områder, hvor det drejer sig om de sociale refusioner fra staten, folke- og invalidepension osv., og hvor det drejer sig om skolevæsen — altså lærerlønningerne — om vejvæsenet og om hospitalerne, er det så store beløb, at det er klart, at det kræver indgående overvejelser, før man foretager ændringer på disse områder.

En ting til vil jeg gerne sige: det er for så vidt ligetil at kritisere de ordninger, vi hidtil har haft, ud fra det synspunkt, at det er staten, der betaler, og kommunerne, der administrerer. Men disse refusionsordninger har jo tjent det formål at sikre en ligelig behandling af landets borgere, hvor de end bor, og sikre i hvert fald en vis udligning af skattetrykket, og det har betydet, at millionbeløb er overflyttet fra de rigere dele af landet til de fattigere dele. Det er denne fordeling af byrderne med henblik på lighed for borgerne, hvor de end bor, der gør det så uhyre vanskeligt at finde en nyordning, der kan tilgodese disse formål. Naturligvis kommer her ind i billedet også spørgsmålet om bloktilskud til en række kommuner.

Der er rejst en række detailspørgsmål, som jeg finder rettelig bør diskuteres i udvalget. Der er dog ét spørgsmål, jeg gerne vil nævne, fordi det er rejst fra flere sider, nemlig at antallet af medlemmer af kommunalbestyrelserne skulle være for lille. Samtidig pegede begge de ordførere, der nævnte det, nemlig hr. Svend Lund og hr. Arthur Jacobsen, på, at vi ikke skulle følge det norsk-svenske eksempel. Deri er jeg enig, al den stund der er en principiel forskel på, hvad en norsk-svensk kommunalbestyrelse giver sig af med, og hvad en dansk gør, idet den danske kommunalbestyrelse på en helt anderledes måde er direkte administrerende i kommunale anliggender.

Jeg har naturligvis intet imod, at vi ser

på, om maksimumstallet på 25 er rigtigt såvel for sekundær- som for primærkommuner. Det kan vel også ses i lyset af, hvor langt kommunalreformkommissionen går med hensyn til etablering af store regionalkommuner, altså store sekundærkommuner. Jeg forstår, at liberalt centrum vil give os en chance for at diskutere det endnu en gang i folketinget med henblik på at reducere antallet af amtskommuner meget væsentligt og med mere, end den gennemførte lov indicerer. Jeg tør minde om, at det var efter meget indgående forhandlinger i udvalget, vi valgte lovens formulering som udtryk for, at vi vel ønskede en vis begrænsning i antallet af sekundærkommuner, men at vi på den anden side var betænkelige ved at fjerne os alt for langt fra det tilvante.

Det er klart, at regeringen er åben for enhver forhandling om enkeltheder vedrørende dette lovforslag; men jeg så meget gerne, om vi kunne tilendebringe behandlingen af det inden nytår.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (From): Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at lovforslaget henvises til et udvalg på 21 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse imod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om sundhedsplejerskeordninger.

(Lovforslaget (nr. 11) findes i tillæg A. sp. 669, fremsættelsen i tidenden sp. 92).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Lis Groes: Det er 3 år siden, vi sidst behandlede et lovforslag om sundhedsplejerskeordninger i det høje ting. Dengang vedtog man en udsættelse, fordi der var en del ting, der skulle bringes i orden. Der var dengang en indgående drøftelse af det ønskelige i, at sundhedsplejerskeordningen blev gjort obligatorisk for hele landet; men der var ikke

[Lis Græs.]

sundhedsplejersker nok, og der var vel heller ikke en helt tilstrækkelig forståelse i alle vore kommuner for nødvendigheden og betydningen af sundhedsplejersker.

I den tid, der nu er gået, er der sket det glædelige, at man ganske tydeligt har kunnet se, hvordan forståelsen for sundhedsplejerskerne har været stigende over hele landet, og der er også sket det, at dækningen med sundhedsplejersker er steget fra 38 pct., da vi sidst havde loven til behandling, til 63 pct. i dag, altså en effektiv forbedring.

Det andet problem, vi også havde fat på sidst, var spørgsmålet om tilstrækkelig tilgang af sundhedsplejersker, og her er situationen den meget beklagelige, at der i dag ikke uddannes én flere, end da vi sidst talte om tingene. Vi får nu at vide, at man vil prøve at gøre noget ved dette spørgsmål. Det svar fik vi også sidst. Man må virkelig alvorligt overveje, hvad man kan gøre for at få flere sundhedsplejersker. Der er tale om at lave en skole i København, og jeg tror i og for sig, at ideen er god.

Men man kan forstå, at der alt i alt melder sig relativt få til denne uddannelse. Det kunne tyde på, at man på en eller anden måde må gøre noget for at få større tilgang, og jeg vil derfor rejse spørgsmålet om løn eller delvis løn i uddannelsesstiden. Vi ved, at det er ret unge sygeplejersker, der har været i arbejdet i et par år — det skal de jo have været, inden de melder sig til uddannelsen — og de kan naturligvis ikke have nået at spare alverden op.

Jeg vil også gerne spørge, om uddannelseskapaciteten er fuldt udnyttet i Århus. Da vi sidst havde loven til behandling, mener jeg, det blev sagt, at man relativt nemt kunne udvide uddannelsen i Århus. Men jeg forstår godt den geografiske begrundelse med, at særlig de gifte sundhedsplejersker, der bor i hovedstadsområdet, vil have nemmere ved at følge en undervisning i København.

Jeg synes, det er meget interessant, hvad vi får at vide om de nye tanker, man gør sig om hele denne ordning, hvor man prøver at se det som et led i en større helhed. Jeg tror, det er rigtige tanker. Jeg tror også, at dette med det mere behovsprægede er rigtigt, i hvert fald i overgangsperioden, og jeg er glad for, at man tænker på ikke at holde op

efter det første år. Jeg finder det ikke mindst interessant, at man i Ringkøbing amt, altså netop et af de amter, der havde en dårlig dækning, da vi sidst behandlede loven, har fået sat et sådant forsøg i gang. Det synes jeg er meget glædeligt.

Jeg vil pege på en ting, der ikke rigtig er redegjort for her, men som yderligere vil komplicere forholdene: der fødes flere børn. Der fødtes over 9.000 flere børn i 1965 end i 1961, og der er i 1965 over 30.000 flere børn under 5 år, end der var i 1960. Det vil altså sige, at de problemer, vi i forvejen sidder og hakker i, vil blive endnu mere udtalte.

Alt i alt vil jeg gerne sige tak for de oplysninger, vi har fået. Men jeg kan ikke helt befri mig for at være en smule bekymret ved nu på ny at skulle udsætte denne sag i 3 år. Jeg kan godt se, at det bliver svært virkelig at få afklaret forholdene, inden de 3 år er gået; men jeg vil gerne spørge, om ministeren ikke ville anse det for muligt at sætte en vis klemme på det, så der virkelig skete noget med denne uddannelse, ved at sætte en lidt kortere frist.

P. E. Eriksen: Man havde vel nok ventet, da man vedtog lovforslaget i 1963, at når loven igen kom til behandling, var det til revision med henblik på visse ændringer for at gøre ordningen obligatorisk. Der var dengang ikke tilstrækkeligt med sundhedsplejersker, det er der heller ikke endnu, og det er rigtigt, som det allerede er blevet sagt herfra, at ønsket om at få flere ansat yderligere er kommet til.

Det er naturligt, at man både på det sundhedsmæssige og det sociale område lader ordet „forebyggelse“ spille en større og større rolle, forebyggelse for at forhindre, at mennesker rammes, så behandling og anden hjælp er nødvendig. Undersøgelsen fra Ringkøbing amt taler ganske rigtigt sit sprog om det.

Når vi derfor nu igen taler om en udsættelse af revisionen af loven, gælder det om at gøre sig klart, at skal vi gå videre ad vejen, er det nødvendigt, at vi har medarbejdere til at sætte ind på området, altså her sundhedsplejersker. Alt for ofte har vi jo her i landet vedtaget ordninger, inden der var medarbejdere til at føre planerne ud i virkeligheden. Derfor vil jeg gerne

[P. E. Eriksen.]

understrege også her i dag, at uddannelse er et af nøgleordene, hvis fremskridt skal føres ud i livet.

Jeg ved, at man i den i bemærkningerne omtalte arbejdsgruppe under uddannelsesnævnet for sundhedsvæsenet nærmer sig et oplæg. Jeg tror også at kunne sige, at der er praktiske muligheder for at føre det ud i livet, og vi vil hilse med tilfredshed, om det kunne ske. Det vil forhåbentlig også på det område, vi beskæftiger os med, gå sådan, at når der er flere uddannede sundhedsplejersker, bliver der både mulighed for, at endnu flere kan få en uddannelse, idet de jo skal have den praktiske samtidig — og dermed folk til at besætte de ledige stillinger og de nyoprettede stillinger, som ønskes — og mulighed for, at sundhedsplejerskerne i fremtiden kan påtage sig nye opgaver, når arbejdet rationaliseres. Denne rationalisering sker også ved et uddannelses-system, hvor mulighederne for grunduddannelse kan følges op af videreuddannelse, genopfriskningskursus, genuddannelse, omskoling, kursus i arbejdstilrettelægning osv.

Alle arbejdsreserver, alle muligheder må udnyttes bedst og mest effektivt. Derfor har jeg tilladt mig gang på gang at påpege betydningen af uddannelse og uddannelsesmuligheder både inden for den sociale sektor og sundhedssektoren. Når man derfor nu taler om at skubbe sagen ud, idet man ikke finder grund til at beskæftige sig med revisionen af loven i dag, men må vente på flere medarbejdere og måske også afklaring på det kommunale område, som vi lige har diskuteret, så vil mulighederne vel også være til stede for, at vi kan tage loven op tidligere, hvis forholdene skulle ændre sig. Det tiltaler altså venstre, at revisionen udsættes. Men indenrigsministeren må gerne være opmærksom og gerne vende tilbage, hvis det skulle ske, at man kunne ønske sig en revision inden 1970-71. Lad mig slutte med at understrege betydningen af, at man er opmærksom på uddannelsen inden for alle områderne.

Asger Jensen: Da mit partis ordfører, fru Clara Munck, ikke kan være til stede, skal jeg på hendes og partiets vegne gøre nogle få bemærkninger til lovforslaget.

Vi kan, således som sagen foreligger, til-

træde en udsættelse af revisionen. Vi har stadig væk ikke det antal sundhedsplejersker, der er behov for. Derfor gik vi, da loven blev vedtaget, imod, at ordningen skulle gøres obligatorisk for kommunerne, og indenrigsministeren har i bemærkningerne klargjort, at der stadig væk ikke er det antal sundhedsplejersker, der er nødvendigt for, at ordningen kan gennemføres overalt.

Under behandlingen af sygeplejerskeloven spurgte fru Clara Munck, om der ikke var grund til at oprette en skole i København. Derpå svarede indenrigsministeren — Folkestingstidende 1966-67, 2. samling, sp. 1696:

„Dertil vil jeg gerne sige, at jeg ville være betænkelig ved at gå til bevillingsmyndighederne og bede om penge til en skole i København.“

Af bemærkningerne til lovforslaget her synes det, som om ministeren nu er ved at overvinde disse betænkeligheder og forudsiger, at der kommer et forslag om en skole i København. Det synes heller ikke, som om fru Lis Groes er ængstelig for udgifterne, idet fru Lis Groes ud over at få en skole mere ønsker, at der skal betales løn i uddannelsestiden, så man har måske helt overvundet betænkelighederne ved at komme til finansudvalget?

Gunhild Due: Man kunne fristes til at spørge den sidste ordfører, hvad der er mest betænkeligt: at spædbørnsdødeligheden vitterlig er større i de kommuner, hvor man ikke har sundhedsplejersker, eller at komme med en ret beskeden ansøgning til finansudvalget.

Da man havde loven til behandling i 1963, regnede de fleste med, så vidt jeg fulgte med dengang, at man i 1968 ville kunne gøre sundhedspleje obligatorisk for alle kommuner. Jeg tror også, mange kommuner har regnet med, at sådan ville det gå. Derfor synes jeg, det kan undre — også på baggrund af kommunernes stigende interesse for ordningen — at ministeren nu kommer og beder om udsættelse, selv om jeg indrømmer, at ministeren har mange grunde og forklaringer herpå. Der er grund til at undre sig, for det kan da ikke være rigtigt, at ministeren først nu opdager, at der er 73 ubesatte stillinger og et behov for 75 mere, hvis alle områder i landet skulle

[Gunhild Due.]

dækkes. Dertil kommer så den naturlige afgang på grund af alder. Det kan vel heller ikke komme helt bag på ministeren, at sundhedsplejersker i lighed med andre mennesker bliver ældre dag for dag. Og selv om ministeren nu skulle have troet, at der gjaldt en særlig ordning for sundhedsplejersker — noget med evig ungdom — husker jeg godt, at ministeren allerede i 1965 måtte svare på et spørgsmål om 80 manglende sundhedsplejersker, hvor der udtrykkelig blev gjort opmærksom på, at der ville komme en stor afgang på grund af alder, medens der samtidig var en forholdsvis meget lille tilgang til uddannelsen. Dengang havde ministeren de bedste forhåbninger om, at tilgangen til faget af sig selv ville stige. I sit svar sagde ministeren, at der ikke var grund til at foretage sig noget ekstraordinært for at stimulere tilgangen. Nu står ministeren og mangler 150 sundhedsplejersker og det i en tid, da vi ved, at giftealderen sænkes, da de meget unge forældre trænger til råd og vejledning, og da undersøgelserne i Vestjylland har vist, at spædbørnsdødeligheden er større dér, hvor man ikke har sundhedsplejersker, end hvor man har.

Jeg må naturligvis også bøje mig for det faktum, at sundhedsplejerskerne ikke eksisterer, men jeg må sige, at de initiativer, der nu er taget med undersøgelser og udvalgsarbejde, vel burde være påbegyndt allerede i 1963 og i hvert fald senest i 1965, da problemet blev rejst her i tinget.

At der burde være uddannelsesmuligheder også i København er for mig helt indlysende, og jeg vil bede om, at der nu bliver nedsat et folketingsudvalg, så vi dér kan se, om det ikke var muligt straks at få større tilgang til uddannelsen. Måske kunne man hurtigt vedtage at betale fuld løn i de 9 måneder, uddannelsen tager — det har allerede fru Lis Groes været inde på. Det må ganske givet være svært for de sygeplejersker, der er vant til at hente en årsløn hjem, pludselig at skulle undvære løn i uddannelsestiden.

Selv om det kan være rimeligt at overveje nye former for og tilrettelæggelse af sundhedsplejearbejdet, mener jeg ikke, det må bremse udviklingen, men at man alligevel må søge at gøre noget ekstra for at få i hvert fald de tomme stillinger besat, mens man

venter på diverse udvalgsresultater; det er jo børns liv og sundhed, det drejer sig om.

Jeg er altså ikke særlig velvillig med hensyn til udsættelse af revisionen af denne lov, og jeg vil i hvert fald have lovforslaget i udvalg, så vi dér kan se på, om vi dog ikke kan gøre noget med det samme.

Rigmor Christensen: Det foreliggende lovforslag angår alene en udsættelse af lovens revision. Indenrigsministeren motiverer udsættelsen med, at der må gives det nedsatte udvalg tilstrækkelig arbejdstid til undersøgelse og overvejelse af de forskellige forhold. Heri er jeg enig; men jeg vil sige som fru Lis Groes: 3 år forekommer mig at være en meget, meget lang tid, når man tager den alvorlige mangel på sundhedsplejersker i betragtning, og jeg håber, at indenrigsministeren vil gøre sit til, at arbejdet fremskyndes mest muligt.

I den skriftlige fremsættelse kommer ministeren ind på overvejelser om, hvorvidt forskellige forhold som bl. a. den almindelige velstandsstigning, bedre oplysning og bedre hygiejne gør det tvivlsomt, om der i dag foreligger et reelt behov for et almindeligt, rutinemæssigt helbredstilsyn af det hidtidige tilsnit. Det er givet, at disse forhold har deres betydning; men man må ikke glemme, at også den psykiske side er vigtig, og at der i vore dage er et voksende socialpædagogisk behov, som sundhedspsygeplejersken skal imødekomme, og som hun skal have tid til at imødekomme. I øvrigt finder jeg, at besøgenes hyppighed og helbredstilsynets varighed helt må tilpasses efter det enkelte hjems behov.

De tal, der er opgivet af indenrigsministeren, viser, hvor påtrængende det er at forøge tilgangen af sundhedsplejersker. Ikke alene antallet er i dag alt for lille til at dække behovet, men mange sundhedsplejersker er inden for en aldersgruppe, der inden for en overskuelig fremtid vil medføre deres afgang. Jeg finder det derfor meget ønskværdigt, om der blev oprettet en skole i København, dels fordi halvdelen af sygeplejerskerne befinder sig øst for Storebælt, dels fordi der herved åbnes mulighed for uddannelse for dem, der af den ene eller den anden grund vanskeligt kan tage ophold i Århus for længere tid. Jeg vil i den anledning tillade mig at fore-

[Rigmor Christensen.]

spørge ministeren, om oprettelsen af denne skole i bekræftende fald kan påbegyndes inden for de 3 år.

Endelig vil jeg gerne anføre, at denne uddannelse såvel som anden uddannelse koster penge, og at det ikke bør være økonomiske forhold, der forhindrer tilgangen.

Med disse bemærkninger vil jeg på mit partis vegne anbefale lovforslaget.

Inger-Lise Bech Hansen: Da ordføreren for mit parti ikke kan være til stede her i salen, skal jeg til lovforslaget bemærke, at liberalt centrum er enig med ministeren. Det er nødvendigt at få tilgangen af sundhedsplejersker øget, og det er nødvendigt at gøre uddannelsen og arbejdsvilkårene for sundhedsplejerskerne så attraktive som muligt, så behovet kan dækkes og spædbørnsplejen derved blive så effektiv som muligt. Det er nødvendigt, at der tilvejebringes oplysninger, og at udvalget får en rimelig tid til at undersøge disse forhold, ikke mindst forholdene for de handicappede børn, som ud over spædbørnsalderen stadig trænger til tilsyn af en sundhedsplejerske. Men inden udvalget er færdigt med behandlingen, må man håbe, at det stadig voksende behov for sundhedsplejersker er dækket, for det er et alvorligt problem.

Indenrigsministeren (Hans Hækkerup): Må jeg takke for en nogenlunde venlig behandling af det fremsatte lovforslag. Det var jo ikke lutter roser, der blev frembåret.

Det ærede medlem hr. Asger Jensen hånede mig lidt, fordi jeg havde sagt, at jeg var betænkelig ved at komme med forslag til finansudvalget om en skole i København. Jeg tør måske minde om, at mine betænkeligheder dengang beroede på to ting. Det ene var, at Århuskolens kapacitet ikke var udnyttet, og det andet var, at jeg kendte finansudvalget godt nok til at vide, at man havde en indstilling i retning af decentralisering på alle mulige områder, så når man i provinsen havde en uudnyttet kapacitet,

var det næppe en særlig lækkerbissen for finansudvalget at få præsenteret et forslag om at oprette en skole i København. Men jeg erkender, at mine betænkeligheder er svundet siden da, og som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget og fremsættelsestalen, er der et udvalg, der arbejder med spørgsmålet om oprettelse af en skole i København. Det kan vel også blive nødvendigt.

Fru Lis Groes spurgte mig, om man ikke kunne overveje at søge tilgangen forøget ved at indføre løn i uddannelsestiden, og fru Gunhild Due gik videre og sagde „fuld løn“ i de 9 måneder, uddannelsen varer. Det er naturligvis et spørgsmål, vi har diskuteret i indenrigsministeriet, og jeg vil gerne sige, at hvor det drejer sig om sundhedsplejersker, er der det rent principielle spørgsmål, hvem der skal betale den fulde lønning. Det kan ikke være det hospital, hvorfra sundhedsplejersken udgår, for dertil kommer hun ikke tilbage, og dette hospital vil derfor med rette afvise at betale. Så skal vi altså indføre en egentlig statslønsordning. I øvrigt vil jeg gerne sige, at vi jo ikke lader de unge sygeplejersker helt alene i Århus; de får dog en vis hjælp — de får hjælp fra uddannelsesfonden og fra Sygehusrådet, tror jeg det hedder, de får både lån og legater, og de har mulighed for at få et statsforsikret lån, så de er altså ikke helt ladt ude i den kolde sne. Men det er klart, at vi i udvalget må se på det spørgsmål, om vi skulle søge at fremme tilgangen til skolen gennem forbedrede økonomiske forhold for de pågældende i uddannelsestiden. Der er blot denne principielle forskel fra andre tilfælde, hvor uddannelsen betales af institutionen.

Fru Lis Groes spurgte, om kapaciteten i Århus nu er fuldt udnyttet. Jeg tør ikke med bestemthed svare på spørgsmålet, men skal kun sige, det er min fornemmelse, at det er den ikke.

Fru Lis Groes pegede på, at der nu fødes 9.000 flere børn, end tilfældet var bare for en 5-6 år siden, og at dette accen-

[Indenrigsministeren.]

tuerer behovet for spædbørnssundhedspleje. Jeg vil gerne pege på, at det principielle spørgsmål, man beskæftiger sig med i det nedsatte udvalg, er, om det er rigtigt at bevare den nuværende ordning med spædbørnssundhedspleje til alle spædbørn, uanset behov, strækkende sig over et år. For dem, der virkelig har behov, ophører dette ikke, når barnet er fyldt 1 år, og derfor tror jeg, at det er fuldstændig rigtigt at foretage en tilbundsundersøgelse af, hvad det er, der er nødvendigt af forebyggende helbredsundersøgelser på dette område, og om den skematiske form, vi har i øjeblikket, i virkeligheden er den rigtige.

Fru Lis Groes og andre henstillede til mig, om man ikke kunne interessere sig for at fremskynde sagen mere fremfor at udskyde lovens ændring hele 3 år. Dertil vil jeg gerne sige, at vi i og for sig er interesseret i at få løst problemerne så hurtigt som muligt og vil gøre, hvad vi kan derfor. Hvis der i udvalget måtte være den opfattelse, at det kunne tjene et psykologisk formål at ændre fristen til 1969-70, kan vi da altid snakke om det.

Specielt spurgte det ærede medlem fru Rigmor Christensen, om det ikke var muligt, at skolen i København kunne etableres inden for disse 3 år. Det er et spørgsmål, vi kan tale om.

Jeg takker altså for den relative velvilje, og jeg imødeser en udvalgsbehandling, hvor meget vrede damer vil afkræve mig meget konkrete svar på meget skrappe spørgsmål.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (From): Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse imod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 11. oktober, kl. 13 med følgende dagsorden:

1) *Spørgsmål til ministrene.*

2) *Første behandling af:*

Forslag til konkurrencelov.

3) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov om indseende med priser.

4) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om omsorg for invalidepensionister og folkepensionister,

forslag til lov om ændring af lov om folkepension. (Forhøjelse af grundbeløb m. v.),

forslag til lov om ændring af lov om invalidepension m. v. (Forhøjelse af ydelser m. v.),

forslag til lov om ændring af lov om pension og hjælp til enker m. fl. (Forhøjelse af grundbeløb m. v.),

forslag til lov om ændring af lov om omsorg for invalidepensionister og folkepensionister. (Forhøjelse af beløb til personlige fornødenheder)

og

forslag til lov om ændring af lov om krigs-ulykkesforsikringsrente til enker efter visse fiskere. (Forhøjelse af renten).

5) *Valg af 21 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om kommunernes styrelse.

6) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om ændring af lov om sundhedsplejerskeordninger.

Mødet hævet kl. 16⁵.

6. møde.

Onsdag den 11. oktober kl. 13.

Formanden: Medlem af folketinget Chr. Madsen har meddelt mig, at han ønsker til arbejdsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Kan ministeren give oplysninger om regeringens planer til imødegåelse af den stigende arbejdsløshed i Nordjylland?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommande spørgetid, efter spørgetiden i dag.

Den første sag på dagsordenen var:

Spørgsmål til ministrene.

Af *Aksel Larsen* til handelsministeren:

„Vil ministeren overveje lovmæssige eller andre forholdsregler mod spekulantgrubers bestræbelser for gennem opkøb af aktiemajoriteter at søge vinding ved likvidering af industrivirksomheder?“

Skriftlig begrundelse:

Industrivirksomheder, som er i god drift og ejes og drives under aktieselskabsformen, kan, uden at der foregår formelt ejerskifte, få ny indehaver, derved at aktiemajoriteten — som ofte er ringe i forhold til aktieselskabernes realværdier — opkøbes af kapitalstærke enkeltpersoner eller finansgrupper, som derved erhverver hele dispositionsretten.

For nogle år siden opkøbte en finansgruppe aktiemajoriteten i en dansk tekstilvirksomhed og skaffede sig derpå økonomisk vinding ved efterhånden at nedlægge fabrikationsvirksomheden, afskedige de ansatte og afhænde realværdierne. Noget lignende synes for nylig forsøgt over for aktieselskaber, der ejer tre af Danmarks største tekstilfabrikker. Hvis det var lykkedes, havde det medført tab for dansk økonomi og tillige en betydelig arbejdsløshed blandt fagets arbejdere. Det må være i samfundets interesse, at en sådan trafik, der ligger på

linje med det kendte begreb gårdslagtninger, umuliggøres.

Handelsministeren (*Ove Hansen*): Jeg tror, det er væsentligt at holde sig for øje, at aktieselskabsformen har til hovedformål at tilvejebringe risikovillig kapital til finansiering af erhvervslivet. Det er en hensigtsmæssig form, også fordi der herigennem skabes mulighed for en spredning af ejerinteresser i landets virksomheder.

For at aktieselskabsformen kan virke efter sin hensigt, må det være hovedreglen, at aktier er omsættelige, således at der herigennem er mulighed for at anbringe midler på en realisabel måde. Man må derfor gøre sig klart, at enhver form for begrænsning af omsætteligheden eller andre former for indgreb i en aktieejers dispositionsfrihed vil kunne få konsekvenser for det kapitalplacerende publikums interesser for køb af aktier og hermed blive til skade for industriens finansieringsmuligheder. Det misbrug af aktieselskabsformen, som hr. Aksel Larsen peger på, bør derfor ikke søges imødegået ved lovindgreb eller andre foranstaltninger, som vil svække industriens mulighed for gennem aktieselskabsformen at skaffe sig risikovillig kapital.

Når dette er sagt, vil jeg gerne fastslå, at jeg er helt enig med hr. Aksel Larsen i det uheldige og forkastelige i de misbrug, der lejlighedsvis finder sted. Imidlertid vil jeg gerne pege på, at der allerede er truffet foranstaltninger, hvorved et aktieselskab, der mener sig udsat for sådan risiko, kan beskytte sig herimod. Ved en ændring af aktieselskabsloven i 1962 blev der således ved indførelse af en ny § 57 a i loven indført en bestemmelse, hvorefter et aktieselskab vil kunne gennemføre regler om, at ingen aktionær kan have stemmeret for mere end en nærmere fastsat del af den stemmeberettede kapital. Det er klart, at sådanne regler vil gøre det vanskeligere for en såkaldt „virksomhedslagter“ at skaffe sig dispositionsret over et selskab.

Så vidt det er handelsministeriet bekendt, er adgangen til at indføre bestemmelser af denne art hidtil kun blevet anvendt af et meget begrænset antal, men til gengæld større aktieselskaber; det er dog muligt, at det nu i højere grad vil blive overvejet at anvende bestemmelsen.